

Жыве Беларусь!

БЕЛАРУС

Address: P. O. Box 3225
Farmingdale, NY 11735

BIELARUS/Belarusan newspaper in Free World ISSN 1054-9455
Published by the Belarusian American Association, Inc.

№ 532 Травень 2007 г.
Год выдання 57

“Сонца нам дапаможа...”

У Нью-Ёрку 9 красавіка адбыўся доўгачаканы канцэрт мэтра беларускага року, тройчы ўзнагароджанага тытулам рок-караля, лідэра знакамітых гуртоў «N.R.M.» і «Крамбамбуля», таксама мастака і літаратара Лявона Вольскага. Канцэрт быў арганізаваны Згуртаваньнем Беларускае Моладзі ў Амэрыцы (ЗБМА) і Беларуска-Амэрыканскім Задзіночаньнем (БАЗА). Зазначым, што гэта другое мінітурнэ Лявона ў Амэрыцы (першае - адбылося ў сакавіку 2005 году), у межах якога музыка даў канцэрты ў Нью-Ёрку і Каліфорніі.

Асоба Лявона Вольскага зьяўляецца, бадай, самай уплывовай на музычным Алімпіе беларускага рок-руху. На ягоных песнях, якія сталіся гімнамі прыхільнікаў пераменаў, гадалася не адна генэрацыя беларускае мо-

ладзі - нашыя старэйшыя браты калісь слухалі «Мрою», цяперака мы слухаем «Незалежную Рэспубліку Мроя» («N.R.M.»), грамадзянства ў якой мажліва атрымаць кожнаму, хто мроіць і змагаецца дзеля Адраджэньня роднага краю.

Творчасць Вольскага штогод набывае шырэйшую вядомасьць па-за межамі Беларусі. Пра Вольскага пішуць артыкулы ў амэрыканскай «Washington Post» і ангельскай «Times». У мінулым годзе ягоны гурт «N.R.M.» зь вялікім посьпехам выступіў з канцэртамі ў эўрапейскіх сталіцах - у Стэкгольме ў рамках праекту беларускага тэатральнага тыдня, у Празе на фэсьце сучаснай музыкі, Бэрліне, Брусэлі, Братыславе на 17-я ўгодкі незалежнасьці Славаччыны. Гэтаксама Лявон і гурт «N.R.M.» - чаканыя і жадааныя госьці ў суседніх Польшчы і Украіне, дзе нават створаныя іхныя фан-клубы.

На спатканьне зь Лявонам Вольскім, бруклінскі клуб «The Hook» назьбіраў каля 200 юнакоў з роз-

Заканчэньне на бач. 5

Шаноўнае спадарства!

Набліжаецца апошні тэрмін дасылкі твораў беларускіх літаратараў замежжа для друку ў зборніку (альманаху), які будзе выдрукаваны сёлета рэдакцыяй газэты “Беларус”. Просім усіх, хто плянаваў даслаць свае творы, прысьпешыць гэтую справу і даслаць усе матар’ялы да **31 травня 2007 году**.

Нагадваем яшчэ раз тэматыку і патрабаваньні да твораў.

Зьмясьціць свае творы ў зборніку маюць права ўсе аўтары, якія пішуць па-беларуску ў самых розных літаратурных накірунках. Адзінае патрабаваньне – аўтары павінны жыць па-за межамі Беларусі.

Ужо падчас збору матар’ялаў было вырашана зрабіць у зборніку разьдзел “Кніга вандраваньняў”. Ня кожны з нас пісьменьнік, здольны напісаць высокую мастацкую наваля, але – кожны з нас прыехаў зь Беларусі – якэмігрант або як студэнт – у нейкі кутчак нашага вялікага сьвету. Ваш аповяд – у жанры нарысу ці дзеньніка ці нават гумарэскі стаўся-б цудоўнаю нагодаю распавесці пра ўласны вопыт засваеньня новых зямель, падзяліцца ўражаньнямі, увесці ў жыцьцё свайго гораду, унівэрсытэту, краіны. Гэта будзе бы засяленьне Сьвету – беларусамі.

Свае творы найлепш дасылаць у рэдакцыю электроннай поштай на адрас **hazetabelarus@att.net** У выключных выпадках, калі аўтары ня маюць доступу да сусветнага сьцева, творы можна даслаць поштаю запісанымі на СК ці KVK альбо надрукаванымі на паперы на адрас рэдакцыі:

BIELARUS / P. O. Box 3225 / Farmingdale, NY 11735 USA

Тэксты пажадана пісаць тарашкевіцай. Творы напісанья наркомаўкай, у зборніку будуць надрукаваныя тарашкевіцай.

Кожнаму аўтару пажадана таксама даслаць свой невялікі партрэтны здымак і кароткую аўтабіяграфію і, калі захочуць, дадатковую інфармацыю пра сябе, якую яны хацелі-б паведаміць сваім чытачам.

Пасьля выхаду зборніка ў сьвет кожны аўтар атрымае адзін асобнік бясплатна. Аўтары пры жаданьні таксама будуць мець магчымасьць замовіць дадатковую колькасць асобнікаў па сабекошту, які будзе паведамлены ім пазьней.

Ганарараў аўтарам рэдакцыя “Беларуса”, нажал, выплочваць ня можа, бо не зьяўляецца камэрцыйным выданьнем, а існуе выключна дзякуючы падтрымцы падпісчыкаў і ахвярадаўцаў.

Ці вы пачатковец, які толькі адчуў у сабе здольнасьць да прыгожага пісьменства, ці ўжо вядомы літаратар, але не прапусьціце ўнікальную магчымасьць данесці свае творы да чытачоў.

Зьвяртаемся таксама да нашых чытачоў і прыхільнікаў з заклікам падтрымаць гэты праект сваімі ахвяраваньнямі. Ахвярадаўцы атрымаюць асобнік зборніка бясплатна, а іх прозьвешчы будуць пададзеныя ў прадмове.

КУПАЛЬЛЕ

Сябры! Давайце разам адзначым нашу прыгожую традыцыю Купальля.

Калі: 22-24 чэрвеня 2007 году (Купальская ноч у суботу 23 чэрвеня).

Дзе: Рэзэрвацыя **Ward Pound Ridge ў Cross River, NY**.

Транспарт: цягніком са станцыі **Grand Central** да прыпынку **Katonah**. Гэта прыкладна гадзіна язды цягніком ад Мангэтану на **Metro North, Harlem Line**.

Кошт: \$25 дарослым, \$10 дзецям меншым за 12 гадоў. Чэкі выпісвайце на **Mr. & Mrs. Ryzy** з адзнакаю “Купальле”. Вашыя замовы разам з формаю, надрукаваную ніжэй на адрас:

Piotr & Lena Ryzy
20 Old Locust Avenue
Cortlandt Manor, NY 10567

Кантакты: Пётра і Алена РЫЖЫЯ, хатні тэл. (914) 930 - 8695, маб.(914) 522 - 0742, эл. пошта: **LenaBelarus@aol.com**

Што будзе: купальскія песні й танцы на працягу ўсёй ночы, спартовыя спаборніцтвы й гульні, гатаваньне страваў (прыносьце ежу, грылі там будуць).

Захапіце з сабою: - беларускія строі ці адзеньне з сымбалай; дзяўчатам - доўгія спадніцы, хлопцам - доўгія сьветлыя штаны, ня шторты (толькі на час сьвяткаваньня); - ежу, напоі, спальныя мяшкі, намётны, калі будзеце спаць; - \$8 (з аўта ў незалежнасьці ад колькасці пасажыраў) за ўезд у парк (бясплатна пасьля 5-й гадзіны вечара).

Арганізатары забяспечаць пітную воду і паліва для вогнішчаў і грыляў.

Імя: _____

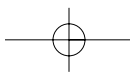
Дарослых (\$25): _____, дзяцей (\$10): _____ Усяго дасылаю: \$ _____

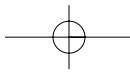
Ваш тэлефон: _____ E-mail адрас: _____

Ваш адрас: _____

Ці трэба Вас забіраць з прыпынку цягніка? _____ Калі? _____

Ці даслаць Вам мапу з інструкцыяй, як даехаць да парку? _____

Эўрапейскі фальклёрны фэстываль у Нью Ёрку

Штогод у Нью Ёрку праводзіцца Эўрапейскі фальклёрны фэстываль. Вось і сёлета 18 сакавіка ў тэатральнай залі Інстытуту Моды ў Мангэтэне адбыўся чарговы фэстываль.

Спн. Алла Ораса-Рамано зьяўляецца адным з дырэктароў па ягонам правядзеньню і рэпрэзэнтэе там Беларусь. Менавіта яна запрасіла мяне ды многіх іншых беларусаў на гэтую імпрэзу.

Я ўпершыню патрапіла на такі канцэрт. Першае, што ўразіла – гэта атмасфера дабразычлівасьці прысутных актараў і глядачоў, незалежна ад таго, якой нацыянальнасьці яны былі: баўгары, беларусы ці расейцы. Ацэньвалася толькі адзінае – якасьць і майстэрства тых, хто рэпрэзэнтаваў свой народ.

На мой погляд, найбольшай чысьцінёй фальклёру вылучыўся танцавальны гурт жанчынаў старэйшага веку, які рэпрэзэнтаваў Баўгарыю. На вельмі высокім узроўні выступілі танцавальныя гурты нарвэскі, сэрбскі й славацкі. А вась “Гапак” украінскага гурта “Сызокрылы” хучэй быў не фальклёрны, а канцэртны, як для савецкага ўраду. Мала таго, у свой музычны вінегрэт яны на ўселякі выпадак уставілі яшчэ мэлёдыю нашае “Бульбы”,

што, нас, беларусаў, шчыра кажучы, зусім не пацешыла.

Беларусь рэпрэзэнтаваў цудоўнейшы выканаўца беларускіх мэлёдыяў баяніст з Таронта Аляксандар Севасьцьян. Ён выдаў такі букет народных найгрышаў, з такімі майстэрскімі пераходамі, што заля гудзела ад авацыяў. Калі-ж ягонае імя абвясцілі яшчэ раз у заключэньні канцэрту, то яшчэ да таго, як Аляксандар выйшаў на сцэну, слухачы віталі яго стоячы, а па заканчэньні выступу не адпускі доўгімі воплескамі й крыкамі: “Біс” і “Бравісіма”. Аляксандар дабразычліва ўсьміхаўся і задавальна публіку ўсё новымі варыяцыямі свайго майстэрства і прыгажосцю беларускіх мэлёдыяў, якія вялі то ў аksamітны вечар і смутак, то ўзносілі сэрцы ў нябесныя сінія далі, дзе кружляюць буслы, ці раптам рассыпаліся вяселосцю й зухаватасцю танцавальнага найгрышу, які змяняўся тужлівым напевам, пераліваўся, бы крынічная вадзіца, і вась ужо выводзіў любіўныя матывы. Зноў удзячныя слухачы доўгімі авацыямі віталі беларускага

музыку стоячы. Кветкі, якія дарылі Аляксандру, ён кідаў у залю.

Пасьля канцэрту зрабілі агульны зды-

мак і адправіліся ў рэстарачыю на сяброўскую вячэру.

Валянціна ЯКИМОВІЧ

25 Сакавіка ў беларускіх асяродках

Аўстралія

У нядзелю 25 сакавіка 2007 году Беларускі Цэнтральны Камітэт у Вікторыі супольна з парафіяй БАПЦ Сьвятых Віленскіх Пакутнікаў адзначылі 89-я ўгодкі абвешчання незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі.

Службай Божай у царкве на “Яравілі” пачаўся ўрачысты дзень. Пасьля Літургіі а. Юры Семянчук адслужыў Малэбен за Беларускі народ. Прыгожа сьпяваў папоўнены царкоўны хор пад кіраўніцтвам Мікалая Ўсьцінава. Малэбен закончыўся рэлігійным гімнам “Магутны Божа”, які сьпявалі ўсе прысутныя ў царкве.

Настаяцелю БАПЦ у Мэльбурне а. Аляксандру Кулакоўскаму як раз на гэты дзень прыпадае дзень народзінаў, і ў прыцаркоўнай залі на абедзеным перапынку ўсе прасьпявалі яму “многія лета”. А.

Аляксандар пачынаючы ад 1958 году займаўся духовай апекай над беларусамі Мэльбурну. Дзякуючы яму, нашая грамада мае сваю дзялянку на могілках “Фоўкнэр”. На вялікі жаль, апошнім часам а. Аляксандар з-за стану здароўя больш ня можа выконваць сьвятарскія абавязкаў, і гэта цяпер робіць а. Юры.

Акадэмію, прысьвечаную 89-м угодкам абвешчання незалежнасьці БНР, адчыніў Старшыня БЦК Янка Барысевіч, прывітаўшы прысутных. Ён сказаў кароткую прамову, у якой нагадаў, чаму беларусы адзначаюць гэты векапомны дзень і далёка ад сваёй Бацькаўшчыны штогод збіраюцца разам, каб супольна адсьвяткаваць гэтую важную для нашай гісторыі падзею.

Пасьля сп. Аўген Груша прачытаў “Зварот да беларускага народу” Старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы ды сьвятоточныя прывітаньні, дасланыя на Фэдэральную Радз Беларускіх Арганізацыяў Аўстраліі.

Потым сп. Янка Барысевіч прачытаў зьмястоўны рэфэрат пра гістарычныя пазеі 1917-19 гадоў у Беларусі.

Далей было дадзенае слова гасьцям: выступіў малады беларускі студэнт Ян Дашкевіч (мае ўсяго 21 год і толькі два гады жыве ў Аўстраліі), які сказаў патрыятычную прамову аб змаганьні Беларускай моладзі з рэжымам Лукашэнка.

Далей пачаліся дэклімацыі вершаў. Каця Сасноўская прачытала верш свайго бацькі Пётра Сасноўскага “За што?” пра тое, як бальшавікі раскулачылі сям’ю Сасноўскіх і вывезьлі ў Сібір. Верш усім спадабаўся, бо шмат хто перажыў падобныя трагедыі раскулачваньня і прымусовага загнаньня ў калгасы. Аўген Груша прачытаў верш “Пагоня”.

Скончылася ўрачыстая акадэмія адсьпяваньнем нацыянальнага гімну “Мы выйдзем шчыльнымі радамі”.

Аўген ГРУША

Вялікая Брытанія

З гуртаваньне Беларусаў у Вялікай Брытаніі ў нядзелю 25 сакавіка 2007 году ў залі Беларускага-Культурна-Рэлігійнага Цэнтру на 39 Holden Road ладзіла ўрачыстую акадэмію, прысьвечаную 89-й гадавіне абвешчання незалежнасьці БНР.

А 10.30 у царкве Сьв. Пятра і Паўла а. Аляксандар Надсон супольна з а. С. Стасевічам і а. А. Сідарэвічам адправілі нядзельную Багаслужбу, пасьля якога малэбен за Беларусь і Беларускі народ. А. Надсон у сваёй патрыятычнай пропаведзі заклікаў прысутных маліцца да Бога, каб Ён даў беларускаму народу сілу і любоў да сваёй Бацькаўшчыны. Скончыўся малэбен сьпяваньнем гімну “Магутны Божа”.

А 2-й гадзіне папаўдні ў залі Культурна-Рэлігійнага Цэнтру пачалася акадэмія. Яе адкрыла Старшыня ЗБВБ Лёля Міхалюк. У кранальнай прывітальнай прамове яна падзякавала ўсім за прысутнасьць на такой важнай для беларускага народу гадавіне, якую сябры ЗБВБ сьвяткуюць штогод ад часу заснаваньня арганізацыі.

П. Шаўцоў, сакратар управы, зачытаў прывітаньні ад Старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы ды ад арганізацыяў з Аўстраліі, ЗША, Канады. Зьмястоўны рэфэрат пра стварэньне Акту 25 сакавіка 1918 году прачытаў сп. М. Пачкаеў. Сп. Шаўцоў прадэклімаваў некалькі патрыятычных вершаў, прысьвечаных абвешчанню незалежнасьці Беларусі.

Акадэмія скончылася адсьпяваньнем гімну “Мы выйдзем шчыльнымі радамі”.

Сяброўкі ЗБВБ прыгатавалі ў гэты дзень добры пачастунак, за што ім шчыры дзякуй.

Сыльвэстар БУДКЕВІЧ

ЗША Кліўленд

Урачыста адзначылі сёлета ў кліўлендзкай беларускай грамадзе 25 Сакавіка. Раніцай у царкве Жыровіцкай Божай Маці Ўладыка Германас і а. Якаў адслужылі малэбен за беларускі народ, беларускіх змагароў і ўсіх тых, хто набліжай сапраўдную незалежнасьць Беларусі. Закончылася служба выкананьнем рэлігійнага гімну “Магутны Божа”, які разам з хорам сьпявалі ўсе прысутныя.

Пасьля гэтага ўсе перайшлі ў царкоўную залю, дзе адбыўся ўрачысты абед, прысьвечаны 25 Сакавіка. Напачатку яго сябра кліўлендзкага аддзелу БАЗА Сяргей Раманюк зачытаў сьвятоточнае прывітаньне Старшыні

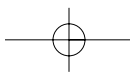
Рады БНР Івонкі Сурвіллы. Сяброўка БАЗА Сьвятлана Беляя, выкарыстоўваючы інфармацыю, атрыманую зь Менску па тэлефону, распавяла аб тым, як адзначылі Дзень Волі на Бацькаўшчыне і паказала здымкі, дасланыя электроннай поштай.

Затым Сяргей Раманюк прачытаў даклад аб стварэньні Рады БНР, яе традыцыях, якія мы мусім зьберагаць і перадаць тым, хто прыйдзе на зьмену.

Падчас абеду адбыўся збор ахвяраваньняў на Дар Сакавіка.

Сьвятлана БЕЛАЯ

На здымку: Старшыня кліўлендзкага аддзелу БАЗА Павал Васілеўскі (справа) і заступнік старшыні Сяргей Раманюк трымаюць амэрыканскі й беларускі сьцягі падчас Багаслужбы.

Беларусь за месяц

2 красавіка

У гэты дзень ў Менску прайшоў мітынг у падтрымку працэсу інтэграцыі Беларусі і Расеі. Заяўнікамі акцыі сталі былыя дэпутаты Сяргей Скрабец і Валер Фралоў. Яны вызнаюць дэмакратычную дактрыну развіцця Беларусі, але ў адрозненне ад калегаў лічаць, што на шляху да дэмакратыі беларусы мусяць арыентавацца на Расею. За свае погляды Скрабец і Фралоў былі моцна раскрытыкаваныя незалежнымі сродкамі масавай інфармацыі. Нехта нават дасыціпа жартаваў, што ў нас з'явілася дэмакратычная групоўка нетрадыцыйнай арыентацыі.

2 красавіка Скрабца і Фралова чакаў шок. На мітынг на сталічнай плошчы Бангалёр прыйшлі ўсяго 30 чалавек, прычым дзве траціны з іх складалі журналісты.

Памылковасць надзеяў Скрабца і Фралова на Расею лішні раз пацвердзілася 14-15 красавіка. У гэты дні ў Маскве і Санкт-Пецярбургу былі жорстка разганяныя акцыі расейскай апазіцыі, праведзенай рухам "Іншая Расея" (кіраўнік — сусветна вядомы шахматыст Гары Каспароў). Дэмакратычная Расея была ў шоку. Беларусы такое перажылі ў 1996 годзе.

2 красавіка ў Менску і Віцебску прайшло пахаванне загінулых у Самалі лётчыкаў. 23 сакавіка пад Магадзіша быў збіты беларускі самалёт ІЛ-76. Экіпаж лётаў у гэтую краіну, каб забраць абсталяванне са збітага ў пачатку сакавіка іншага беларускага самалёта, які займаўся грузаперавозкамі. Тады абыйшлося без ахвяраў. Гэтым разам не пашанцавала. Усе 11 чалавек — лётчыкі і бортінжынеры — загінулі.

Пра трагедыю было вядома ўжо 24 сакавіка, аднак 25-га ніхто не парупіўся адмяніць дзяржаўнае святкаванне, г. зв. акцыі "За не-

залежную Беларусь", якая, нібы здзек, праводзілася ў менскім аэрапорце, а 2 красавіка — у дзень пахавання — не былі адмененыя мерапрыемствы, прысвечаныя Дню інтэграцыі народаў Беларусі і Расеі.

Сваякі і сябры загінулых лётчыкаў засталіся ў гэты дзень самасам зь бядою. Сем'ям загінулых потым выплацілі па 15 тыс. даляраў.

4 красавіка

Суд над Вінцуком Вячоркам і Вячаславам Сіўчыкам скончыўся нічым. Нагадаем, што абодва палітыкі былі затрыманыя 13 сакавіка ў Менску. Вячорку тады звывавацілі ў тым, што ён нецэнзурна ляўся, а Сіўчык "нецэнзурна ляўся і пры гэтым спраўляў малую патрэбу". Суд двойчы пераносілі з прычыны прысутнасці ў Менску з'яўчачынікаў. 4 красавіка суд прызнаў віну палітыкаў, але праз яе "нязначнасьць". Нават штрафу не далі. Што дало падставу некаторым СМІ казаць, што ў Беларусі наступае лібэралізацыя рэжыму, хоць на справе ніякай лібэралізацыі няма пахне.

12 красавіка

Прайшла традыцыйная прэсканфэрэнцыя Лукашэнкі. На яе былі запрошаныя журналісты як дзяржаўных, так і недзяржаўных СМІ.

Лукашэнка казаў шмат і на розныя тэмы. Закрануў у тым ліку і пытанне пра свайго пераемніка на пост кіраўніка дзяржавы, бо апошнім часам некаторыя эксперты сьцьвярджаюць, што Лукашэнка перадаць уладу старэйшаму сыну Віктару. Сёньняшні кіраўнік сказаў: "У найбліжэйшай магчымай будучыні прэзідэнтам Беларусі будзе Аляксандар Лукашэнка. Я Вам клянусь лёсамі маіх дзяцей, пра якіх вы гаворыце, што мы ніколі гэту праблему дома не абмяркоўвалі... Вы пра Віктара (найстарэйшага сы-

на) гаворыце, то ён слабейшы сёньня і заўтра яшчэ будзе слабейшым, чым сёньняшні прэзідэнт. Дык навошта слабейшага падтрымліваць і высоўваць. Ну а калі ўжо казаць пра пераемніка, то самага маленькага буду рыхтаваць у пераемнікі. Унікальны чалавек! Таму пачакайце. Можна мы не дачакаемся, але іншыя пакаленьні беларусаў дачакаюцца..."

14 красавіка

На сядзібе Партыі БНФ прайшла прэзэнтацыя кнігі "Плошча. 19.03. — 25.03.2006", якая выйшла ў сэр'і "Бібліятэка Свабоды. XXI ст.", заснаванай Беларускай рэдакцыяй "Радые Свабода".

"Плошча" распавядае пра леташнія падзеі ў Менску: г. зн. масавыя пратэсты на вынікі мінулых прэзідэнцкіх выбараў і намэтавае мястэчка на Кастрычніцкай плошчы. Кніга ўключае ў сябе рэпартажы, інтэрвію, якія гучалі на хвалях Радые Свабода ці змяшчаліся на сайце 19-25 сакавіка 2006 году, а таксама фатаздымкі.

"Тысячы маладых і сталых грамадзян і гасьцей Беларусі выказвалі нязгоду з палітыкай уладаў, надзеі на перамены і веру ў вяртаньне краіны на дэмакратычны шлях. Многія з іх за свае погляды былі зьбітыя, выключаныя з унівэрсытэтаў, звольненыя з працы, трапілі ў турму. Ніхто не адмовіўся ад свайго выбару", — гаворыцца ў анатацыі да кнігі, зьмешчанай на вокладцы

15 красавіка

У гэты дзень стартваў 17-ы чэмпіят Беларусі па футболе. 14 каманд за 26 тураў вызначаць пераможцу. Найпазней у лістападзе мы даведаемся ці здолее леташні чэмпіён барысаўскі БАТЭ адстаяць сваё званьне. Зрэшты, вартасць беларускага першынства вызначыцца ўжо ўлетку, калі айчынныя клубы чарговы раз возьмуць старт у эўракубках. Пакуль беларускія каманды выбывалі з турніраў максымум на другой стадыі. Значыць, вартасць нашага чэмпіянату блізкая да ніякай. На старонцы football.by

першынство наогул назвалі ёмка "тараканавыя бегі". Добра, хоць суседзям шанцуе.

18 красавіка ў Кардыфе (Валія) вызначыліся гаспадары чэмпіянату Эўропы па футболе, які пройдзе ў 2012 годзе. Спецыяльная камісія прагаласавала за тое, каб першынство кантынэнту прайшло ў Польшчы і Украіне. Цешымся за суседзяў. Беларуска зборная калі й ня трапяць на чэмпіянат, то, прынамсі, заўзятары атрымаюць магчымасьць наведаць Еуро-2012. Дабрацца да Польшчы, а тым больш бязьвізавай Украіны, куды прасьцей, чым да Нямеччыны ці Партугаліі.

Суд над моладзьдзю

У найбліжэйшыя тыдні мае распачацца суд над сябрамі "Маладога Фронту". Абвінавачанымі па справе праходзяць пяцёра: Насьця Палажанка, Аляксей Янушэўскі, Барыс Гарэцкі, Алег Корбан і Зьміцер Хведарук. Ім інкрымінуецца артыкул Крымінальнага кодэксу (удзел у незарэгістраванай арганізацыі), паводле якога іх могуць пасадзіць на два гады. Магчыма, да іх дадуцца яшчэ палітнікі. Так, у Баранавічах абвінавачаньне высунута супраць Яраслава Грышчэні, і кіраўніцтва МФ не выключае, што варта чакаць новых крымінальных справаў у рэгіёнах.

Кіраўнік арганізацыі Зьміцер Дашкевіч, нагадаем, у лістападзе быў асуджаны і адбывае тэрмін у шклоўскай калёніі. Праўда, апошнім часам у Зьмітра выявіліся праблемы з сьпіною (яго накіравалі пілаваць бяровеньні), і хлопца перавялі ў менскі турэмны шпіталь.

Захаваць "Сьв. Язэпа"

У мінулым нумары "Беларус" пісаў пра тое, што будынак касцёлу Сьв. Язэпа (сёньня ў ім знаходзіцца архіў-музей літаратуры і мастацтва і архіў навуковай дакумэнтацыі), а таксама прылеглы да яго былы кляштар бэрнардынаў мяркуюць пераабсталяваць пад гатэльна-забаўляльны комплекс.

Кампанію ініцыявала газета "Наша Ніва", якая абнародавала сэнасацыйны праект гатэльнага комплексу. Адрэз пачалася грамадзкая кампанія і збор подпісаў у абарону помнікаў гісторыі. Нават пракуратура пачала правяраць факты, выкладзеныя ў газэтай публікацыі. Нажаль, нічога не дало плёну. 18 красавіка Міністэрства культуры ўхваліла праект стварэньня гатэльна-забаўляльнага комплексу.

Амаль ніяк на гэтую сытуацыю не адрэагавала кіраўніцтва Беларускага касцёлу. Напачатку біскуп Менска-Магілёўскай дыяцэзіі Антоні Дзямянка разаслаў зварот у абарону касцёлу, але потым яго адклікаў. Думаецца, пры паслядоўнай пазыцыі Касцёлу, можна было перамагчы. Улады, калі справа ня тычыцца палітыкі, часта пазьбяраюць канфліктаў.

Разбурэньне Горадні

19 красавіка навукова-метадычная рада Міністэрства культуры на вызным паседжаньні ў Горадні зацьвердзіла рашэньне аб зносе гарадзкіх помнікаў. Такім чынам дамы на вуліцах Сацыялістычная, Урыцкага, Гарадніцкая і цэлы квартал паміж вуліцамі Міцкевіча ды Астроўскага, так званы Новы сьвет, — усяго каля 40 будынкаў ахоўнай зоны Горадні, паводле афіцыйнага рашэньня, будуць зьнесеныя.

У пераліку будынкаў ёсьць таксама помнік першай катэгорыі, флігель палаца Тызэнгаўза XVIII ст., дзе цяпер месціцца праваслаўная япархія.

Лёс помнікаў разам з мясцовымі чыноўнікамі вырашылі кіраўнік упраўленьня па ахове гісторыка-культурнай спадчыны й рэстаўрацыі Мінкульту Ўладзімер Абламскі, яго намесьнік Ігар Чарняўскі, галоўны архітэктар Менску Віктар Нікіцін, гісторык архітэктуры Аляксандар Лакотка, археоляг Інстытуту гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Вольга Ляўко.

Паводле Радые Рацыя Уласны карэспандэнт

"Чарнобыльскі Шлях-2007" у Менску

У Менску 26 красавіка дэмакратычныя сілы правялі традыцыйны "Чарнобыльскі шлях". Арганізатары хацелі правесці шэсьце ад плошчы Якуба Коласа да будынку Нацыянальнай бібліятэкі, аднак гарадзкія ўлады дазволілі збор ля Акадэміі навук і далейшае шэсьце па вуліцы Сурганава да Чарнобыльскай капліцы на вуліцы Карастаянавай — там была ўшанаваная памяць ахвяраў катастрофы.

Пасьля збору ля Акадэміі навук удзельнікі шэсьця рушылі да Чарнобыльскай капліцы. Пераход заняў больш за гадзіну часу. Па дарозе адбываліся сутычкі з супрацоўнікамі міліцыі, якая парушыла ранейшыя дамоўленасці — абяцала выдзельць паласу руху для праходу маніфэстантаў. Калёне не хапала месца на ходніках, і людзі вымушаныя былі выйсьці на прэзную частку. Ля Чарнобыльскай капліцы адбыўся кароткі памінальны мітынг — без гукаўзмацняльнай апаратуры, канфіскаванай раней міліцыяй ля Акадэміі навук. Акадэмік Іван Нікітчанка зачытаў рэзалюцыю аргкамітэту "Чарнобыльскага шляху" з сацыяльнымі, палітычнымі і экалягічнымі патрабаваньнямі.

Сярод удзельнікаў пераважала моладзь. Письменьніца Вольга Іпатава зазначыла: "Я ўдзельнічала амаль ва ўсіх "Чарнобыльскіх Шляхах". Раней ведала амаль усіх удзельнікаў у твар. Цяпер бацьку шмат новых твараў. Вельмі радуе, што

гэта маладыя людзі."

За маніфэстацыяй назіралі дыпляматы краінаў Эўрасаюзу і ЗША. Супрацоўнік амбасады Швэцыі сп. Эрыксан сказаў: "Не настолькі істотна, колькі людзей выйшла, галоўнае, што людзі засьведчылі

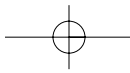
гатоўнасьць выходзіць. Прыемна, што сярод людзей пануе такі пазытыўны настрой."

Байцы спэцназу жорсткі збілі многіх людзей. Гэта адбылося пасля таго, як акцыя скончылася, людзі запалілі сьвечкі і пачалі разыходзіцца. На вуліцы Сурганава няма прыпынкаў грамадзкага транспарту, і людзі пайшлі пешкі да вуліцы Багдановіча, каб сесці ў тралейбусы. І на рагу, на аўтобусным прыпынку, іх абкружылі, пачалі жорстка зьбіваць, вырываць у іх сыягі, падагналі аўтобусы, куды як дровы закідалі затрыманых, якіх было каля 20 чалавек.

Удзел у Чарнобыльскім шляху прынялі людзі рознага веку і заняткаў: студэнты і моладзь, прадстаўнікі інтэлігэнцыі, працоўныя, ліквідатары аварыі, пэнсіянэры. Арганізатары "Чарнобыльскага шляху" заяўляюць, што ў акцыі ўзялі удзел каля 10 тысяч чалавек.

Сябры Кансэрватыўна-хрысьціянскай партыі БНФ 26 красавіка ладзілі мітынг-рэквіём памяці ахвяраў Чарнобылю ў Курапатах. Напярэдадні яны адмовіліся ад прапановы ўладаў далучыцца да "Чарнобыльскага Шляху" і прасілі права на шэсьце ад Купалаўскага сквэру да Кастрычніцкага пляцу.

Паводле Радые Свабода

ЁСЬЦЬ ТОЛЬКІ... МАХ (эсэ)

Сяржук СОКАЛАЎ-ВОЮШ

“І што-ж такое, па-твойму, жыцьцё?”

Ня памятаю зь якой нагоды прагучала гэтае пытаньне, і пра што была чарговая спрэчка паміж мной і бацькам, але кавалачак той размовы запомніўся назаўсёды.

Якраз напярэдадні я, вучань апошняе клясы Наваполацкай сярэдняй школы № 4, паглядзеў толькі што выпушчаны на экраны фільм “Зямля Саньнікава”, у якім адзін з герояў – афіцэр-авантурнік Яўгені Крastoўскі (актор Алег Даль) голасам актара Алега Анофрыева праспяваў адказ на гэтае “што-ж такое па-твойму”.

Пэўны, што бацька фільму ня бачыў, я зь лёгкасьцю працываў песьню й адразу-ж дастаў адказ: “Жыцьцё, паводле Энгельса, каб ты ведаў, гэта спасаб існаваньня бялковых целаў”.

Спрашача з самім Энгельсам не выпала. Дый з бацькам таксама. Выглядала, што фільм ён усё-ж паглядзеў і застаўся ім вельмі незадаволены. Іначай, як стары кніжнік мог-бы збытаць навуковае вызначэньне з паэтычным, як мог не заўважыць усёй прыгажосці, ёмістасьці й праўдзівасьці фармулёўкі, што жыцьцё – гэта “толькі міг між мінулым і будучым”.

Пазней я даведаўся, што ідучы ў кінатэатар, бацька разлічваў убачыць экранізацыю працэтанага ім яшчэ ў 30-х гадох раману Владзімера Обручава, а ўбачыў аднаіменны, але зусім іншы твор.

Між тым, цытаваная мною песьня адразу-ж сталася надзвычай папулярнай. Яе сьпявалі паўсюль і выглядала, што ейная лёгкая нашчэнт пабівала лёгкіку аднаго з заснавальнікаў навукі пра сьветлае заўтра. Спяваў гэтую песьню й я, пагатоў што акурат у тых часы мае рукі ўпершыню блізка пазнаёміліся з гітарай... А потым прыйшлі часы сьведамага адкрыцця свайго нацыянальнага Я, зьявіліся іншыя тэмы, іншыя пытаньні, напісаліся першыя песьні. Хіба толькі зрэдку згадваўся мне той “ёсьць толькі міг”, але калі ўжо згадваўся, дык заўсёды цягнуў за сабой жаданьне праспяваць гэты “міг” па-Беларуску.

Звычайна, перакладамі я займаюся ў часе якіх заўгодна паездкаў. Еду, прыкладам, у краму й пракручуваў ў думках тое, што спала на памяць у гэты момант, мяркую, як яго можна было-б сказаць па-нашаму, не папусьшы, але й не палепшыўшы арыгіналу. Спыняючыся на сьветлафорах, стараюся хуценька занатаваць знойдзенае, а часам, і нагаварыць, калі не забыўся захапіць з сабою дыктафон. Шмат што пераклалася гэтакім чынам і толькі той самы “міг” упарта не здаваўся.

Найперш, незадавальняла самое слова міг, якое ў расейскай мове, відавочна, зьвязанае з словам мігаць, што адпавядае нашаму міргаць. Згодна такой лёгкіцы мы мусілі-б ужываць цяжэйшае для вымаўленьня й таму пройгшынае: мірг. Ёсьць, праўда, у нас слова мігцець, але сьпасьылка на яго аніяк не рабіла сам міг прыямнейшым. Аглушэньне апошняга гуку ў нас і

захаваньне яго ў іх вымагала шукаць іншага шляху. А дзе яго знойдзеш, калі ты й так у дарозе?

Ішлі гады й бясконцае мармытаньне ўдала перакладзеных радкоў бязь “мігу” пачынала нэрваваць. Яшчэ больш раздражняла тое, што сто разоў праклятае слова я пару разоў мусіў ужываць у сваіх вершах. Але сваё – гэта-ж не пераклад. Сваё – гэта суладзьдзе й змаганьне з самім сабою, а пераклад, у пэўным сэнсе – канкурэнцыя, спаборніцтва з арыгіналам, і калі сам сабе ты можаш прайграць, то іншаму аўтару – ані! У іншага аўтара, калі няма магчымасьці данесьці арыгінал максымальна, трэба толькі выйграваць, як зрабіў гэта ў свой час паэт Зьніч.

Ня ведаю на якіх падставах (магчыма сваю ролю тут адыграла ягоная рэлігійнасьць) зачэпіўся ён за досыць пасрэдны вершык расейскага клясыка Лермантава, чый продак Юшка Лярмонт, пакінуўшы родную Шкотыю, нейкі час служыў у войску Вялікага Княства ў якасьці паручніка шкоцкай роты. У 1613 годзе гэты самы Юшка здаў маскалям абложаны імі наш памежны замак Белы ды перайшоў на маскоўскую службу, за што атрымаў свае трыццаць срэбнікаў у выглядзе дзеваці вёсак з пустэчамі ды прызнаньнем дваранства. У 1634 годзе дагнала яго Беларуска куля пад Смаленскам, але гэта ўжо зусім іншая гісторыя...

Дык вось, творык Лермантава “Малітва” заўсёды нагадваў мне дрындушкі ў стылі Віні-Пуха. Мяркуюць самі:

В минуту жизни трудную
Теснится ль в сердце грусть:
Одно молится чудною
Твержу я наизусть.

Есть сила благодатная
В созвучье слов живых,
И дышит непонятная,
Святая прелесть в них.

С души как бремя скатится,
Сомненье далеко —
И верится, и плачется,
И так легко, легко...

Калі-б не расейскі кампазытар Глінка (праўдападобна з часткова змаскалізаванай Беларускай шляхты Смаленшчыны), які напісаў на гэтыя словы музыку, творык мог-бы застацца досыць шагаговым. Зрэшты, і ў музычным суправаджэньні ён “выяжджае” пераважна дзякуючы Глінку ды выканаўцу, калі той мае голас, вядома.

А вось паэта Зьніч зрабіў з гэтага вершыка шэдэўральны твор:

Пакутай спадкаемнаю
Запальваю сьвячу:
Малітву патаемную
У прыцемках шапчу.

Ёсьць сіла ўратавальная
Ў мігценьні слоў жывых,
І сьвечіца астральная
Сьвяза сьвятая ў іх.

Маркотны дзень атуліцца,
Сумненьняў змрок міне —
І верыцца, і суміцца
І лёгка, лёгка мне.

Тут, бадай, кожнае слова дыхае таемнічасьцю, далучанасьцю аўтара да таёмных плыняў духовасьці, і гэты дых адначасна як-бы прыцішаны для староньняга вока, насамрэч поўны, адкрыты, шчыры.

Калі я ўпершыню пачуў Зьнічова “Малітву” ў прыцемненнай зале, пры запаленых сьвечках, атмасфэра адразу напоўнілася незвычайнасьцю, прадчуваньнем цуду. Унутранае хваляваньне сьпявачак раптам увайшло ў сугучнасьць з хваляваньнямі слухачоў, зьявілася пачуцьцё вялікай любові й людзкай супольнасьці, дзе кожны – асоба, а ўсе разам – Беларускі народ.

А за вокнамі была ноч. І мігцелі ў марозным небе зоркі як сьлёзы нязнанага Бога, які расчуліўся ад зямнога сьпеву. І разгублена міргалі ліхтарні на пустых вуліцах, нібыта разумеючы, што яны ўсяго толькі дасягненьні нейкага там прагрэсу стагадовае даўніны і таму – нікчэмнасьць перад напоўненай нашымі душамаі вечнасьцю, якой мы надаём сэнс, дзякуючы таму самаму “мігу між мінулым і будучым”, дзякуючы жыцьцю...

Засеўшы за слоўнікі я досыць хутка высветліў, што марна пакутваў гэтулькі часу – настолькі хутка знайшоўся шматкроць паўтораны ў розных выданьнях сынонім мігу – мах. Мах крыла, адным махам, “мах – і памерла”. Вацлаў Ластоўскі, Байкоў і Некрашэвіч, Янка Станкевіч – ня так ужо й блага для прыняцця аднаго “новага” слова.

А далей хапіла дзевюх паездак (па 40 кілямэтраў кожная), каб у галаве склаўся чарнавы варыянт перакладу. І вось ужо дома, за сталом, даводзіцца апошнія рыскі, знаходзяцца апошнія рымы й слушныя павароты гэтага рытуальнага танцу – перакладу.

Прывідна ўсё... Прывід... Чаму-б не паспрабаваць слова здані? Здаецца, ніхто яшчэ гэтага не рабіў. Здань – зданна... Пасуе:

Зданна ўсё. Сьвет шыбуе віруючы.
Ёсьць толькі мах, па-за ім – небыцьцё.
Ёсьць толькі мах між мінулым і будучым.
Мы гэты мах называем жыцьцём(м).

У арыгінале таксама выразная алітэрацыя на “м” але там іх восем, а ў мяне – дзесяць-адзінаццаць. Пры гэтым, што праўда, у мяне выпадае з арыгіналу фрагмэнт-заклік трымацца за гэты самы мах, але... Па-першае, далейшы тэкст дае падставы меркаваць, што аўтар, паэта Леанід Дзержаньёў, устаіў гэты заклік больш дзеля рымы. Па-другое, для мяне пытаньне трымацца за жыцьцё мае досыць спрэчны характар. Я думаю, што ўсё-ж трэба не трымацца, а жыць, пагатоў што:

Вечны спакой нашы душы ня радуе,
Сон пірамід – для спакою размах,
А дзеля зьнічкі, што ў бездані падае,
Ёсьць толькі мах, зырккі, вогненны мах...

Хай гэты сьвет шлях пазначыць адлецыямі,
Хай не заўжды па дарозе мне зь ім.
Чым даражу й рызыкую на сьвеце я?
Махам адным, толькі махам адным.

Даліся ў знакі мне гэтыя адлецыі. У арыгінале гаворка йдзе пра стагодзьдзі, пра будучыню, што ніяк не станаўлася ў пераклад. Адлецыі – гэта мінуўшчына. Калі сьвет пазначае свой шлях адлецыямі – гэта тое-ж самае, што ён жыве стагодзьдзі наперад. Перакладчык, у гэтым выпадку, па-просту азіраецца, і сэнс застаецца нязьменным. Зрэшты, галоўнымі ў гэтай зваротцы мне падаюцца два апошнія радкі. Менавіта яны часам прыходзілі да мяне ў тых гады, калі даводзілася безаглядна рызыкаваць дзеля нацыянальнае справы. У такія часы жыцьцё сапраўды ацэньваецца як мах. Яго можна захаваць, зьберагчы, як тых самых піраміды, але можна і ператварыць у “зьнічку, што ў бездані падае”, надаць яму зыркасьці й агністасьці ды згарэць не пакідаючы сьледу, як згарэлі мільёны безыменных Беларусаў цягам усёга нашае гісторыі, згарэлі за справу, за той падмурак, на якім вырастае й мае аднадумцы, на якім узрастаюць мае сыны й будучы расыць ўнукі. Таму, па вялікім рахунку, ня такая ўжо й істотная памяць пра цябе пэрсанальна. Куды важнейшая атмасфэра, вечнасьць, што застаецца прасяля згараньня твайёй зьнічкі. І ў гэтым сэнсе, у гэтым радасьці й шчасьце...

Шчасьце сустрэў. Можна стрэну бяду яшчэ
Ёсьць толькі мах, па-за ім – небыцьцё.
Ёсьць толькі мах між мінулым і будучым.
Вось гэты мах і завецца жыцьцём.

Але па-сапраўднаму слова мах я ацаніў толькі тады, калі дабраўся да музыкі, якую напісаў кампазытар Аляксандар Зацэпін. Тут, у гэтых нескладаных акордах, мах сапраўды ажыў. Выявілася, што “М” можна цягнуць зь лёгкай пацінай напружанасьці, пераводзіць яго ў голаснае адкрытае “А” і заглушаць ізноў такі зьлёгка працяжным “Х”. Вынік спадабаўся, і я нават падумаў, што сьледам за паэтамі, нашыя кампазытары таксама маглі-б заняцца перакладамі... музычнымі. Зьмена мовы песьні, па-мойму, дае магчымасьць карэктцыі музыкі, каб тая больш арганічна вязалася з новым тэкставым гукарадам.

А скончылася гэтая гісторыя досыць нечакана. Я праспяваў перакладзеную песьню сваім сынам, і тых сказалі, што стаміліся яе слухаць яшчэ пад час маёй працы над тэкстам... Чаму? Можна таму, што яны ніколі ня чулі пра Энгельса, а можа – бо маюць сваю, пакуль што невядомую мне (а мо й ім самым) вэрсію адказу на пытаньне: што такое жыцьцё? **Б**

Лісты ў рэдакцыю

Паважаны сп. рэдактар! Дзякую Вам і рэдакцыйнай калегіі за Вашу ахвярную працу ў выданьні нашай адзінай у дыяспары беларускай газэты. Яна зьмястоўная, і мне прыемна чытаць кожны чарговы нумар.

Асабліва прыемна было для мяне чытаць артыкул пра паважаную спн. Івонку Сурвілла

(Старшыню Рады БНР) пад назвай “Сустрэча з Івонкай Сурвілла” ў “Беларусе № 530 за сакавік 2007 году. Яна з бацькамі жыла ў Баранавічах і наведвала беларускую школу падчас нямецкай акупацыі ў Другую сусьветную вайну. Відавочна, падзеі таго цяжкага і трагічнага для Беларусі ваеннага часу яскрава адлюстраваныя ў ейнай ацэнцы

якасьці і сілы беларускага адраджэнскага руху пад нямецкай акупацыяй. На яе погляд, гэты пэрыяд, з-за школьніцтва, можна лічыць адраджэнскім. Гэта зусім справядлівае ацэнка тагачаснай сытуацыі. Да адраджэньня беларускага школьніцтва можна яшчэ дадаць адраджэньне руху беларускай моладзі (СБМ), самапомачы, тэатру, краёвай абароны (БКА) і сваёй паліцыі.

Таксама зусім слушна яна адзначыла вялікую ролю, якую

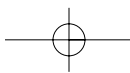
адыграла ў гісторыі нашай Бацькаўшчыны Беларуска Цэнтральная Рада і яе прадстаўнікі. Старшыня Рады БНР зазначыла: “Сябры БЦР – патрыёты, моцныя патрыёты Беларусі”. Брава, спн. Сурвілла!

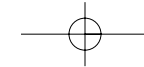
Я таксама, як і шматлікія беларускія юнакі і юначкі ў той час, наведваў беларускія школы ў Баранавічах і Нясвіжы, атрымаў вялікі зарадак патрыятычнага духу, якога ніколі не забуду. Мне было толькі шаснаццаць гаў, калі я жыў каля лётнішча на

Шашовай вуліцы ў Баранавічах. Па ёй часта рота беларускіх вайскоўцаў маршыравала, горда трымаючы бел-чарвона-белы сьцяг, сьпявала “Мы бойка моладзь”. У глыбокім эмацыйным хваляваньні, са сьлязьмі на вачох, я стаяў тады як укопаны, глядзеў на жаўнераў, аж пакуль яны не зьнікалі за паваротам.

Кастусь ВАЙЦЯХОЎСКИ
Сан Дыега, Каліфорнія

Заканчэньне на бач. 6

Весткі й Паведамленьні

нью ёркаўскага аддзелу Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня
Viestki j Paviedamlenni

Belarusan American Association, Inc.

✉ 166-34 Gothic Drive, Jamaica, N.Y. 11432 Сусьветнае сеціва: www.baza-belarus.org № 5 (496)

Красавіцкі сход аддзелу БАЗА

У нядзелю, 22 красавіка, у грамадзкай залі пры саборах Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне адбыўся чарговы сход Нью Ёрскага аддзелу БАЗА. На пачатку сходу старшыня аддзелу сп. В. Зайка азнаёміў прысутных з падзеямі за апошні месяц, што датычыліся Беларусі. У прыватнасьці, ён узгадаў перасьлед маладзёвых апазыцыйных актывістаў “Маладога Фронту”, нявызначанасьць у справе расейскага крэдыту для рэжыму Лукашэнкі, гакерскія атакі на сайты апазыцыйных арганізацыяў.

Было таксама ўзгадана пра новыя доказы адносна абсаджэньня 21 год назад савецкай вайскавай авіяцыяй над тэрыторыяй Беларусі радыяактыўных ападкаў з хмараў, якія ўтварыліся ў выніку аварыі на Чарнобыльскай атамнай станцыі.

У памяць аб памерлым напярэдадні гісторыку і музыколягу Гаю дэ Пікарду прагучэлі царкоўныя сьпевы ў запісе, што быў найграны Дзяржаўным хорам тэлебачаньня і радыё Беларусі ў 1992 годзе па музычных матэрыялах, сабраных сьв. пам. Гаём Пікардам, дасьледчыкам беларускай музыкі і беларускай гісторыі, аўтарам мноства артыкулаў, а таксама першага даведніка пра

Менск па-ангельску. Гай Пікарда, вялікі сябар беларусаў, чалавек англа-францускага паходжаньня, пражыў большую частку жыцьця ў Лёндане і быў актыўны ў беларускім асяродку Вялікай Брытаніі.

Затым адбылася прэзэнтацыя кнігаў сп. Зянона Пазьняка, Старшыні Беларускага Народнага Фронту і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі БНФ. Прэзэнтацыю вялі сябры Згуртаваньня Беларускай Моладзі ў Амэрыцы (Моладзь БАЗА) Мікола Цімашэнка і Гражына Залеўская.

Напачатку выступіў сп. Зянон Пазьняк, які распавёў пра свае кнігі “Глёрыя Патрыя”, “Вялікае Княства”, “Гутаркі з Антонам Шукелойцем”, “Расейска-Беларуская вайна”, пра сваю апошнюю кнігу, зборнік вершаў з аўтарскімі фатаздымкамі, “Дарога”.

Аўтар закрануў гісторыю стварэньня сваіх кнігаў і сказаў у прыватнасьці: “Палітык ня можа разьлічваць на аб’ектыўную ацэнку сваёй паэзіі. І я здаю сабе справу, што колькі-б не пісаў, што-б не пісаў, і як — знойдуцца тыя, хто зоймуцца тапаньнем і аплёўваньнем. Але нельга граць на скрыпцы, калі гарыць хата. Так і мне не было калі займацца творчасцю, калі разбураўся нашая баць-

коўская хата, нашая Беларусь, яе культура і мова. Таму не шкадую, што кінуў свае творчыя пляны і мары ды пайшоў у палітыку. Тая палітычная дзейнасьць дала свой плён. Сёньня ёсьць беларуская дзяржава, ёсьць дом, у якім мы мусім стаць гаспадарамі”.

Аўтар закрануў розныя асьпэкты творчасці, паэтыку і філязофію, што стаіць за ягонымі творами. Сп. Пазьняк прачытаў два свае вершы, якія былі надзвычай цёпла сустрэтыя аўдыторыяй.

Затым з словам пра творчасць, а таксама пра асобу Зянона Пазьняка выступіў Старшыня Галоўнай управы БАЗА Антон Шукелойць. Вельмі добра сказаў пра творчасць З. Пазьняка ў кантэксьце творчасці беларускай эміграцыі дырэктар БІНІМ Вітаўт Кіпель.

Пасьля гэтага адбыліся мастацкія чытаньні паэзіі Зянона Пазьняка, удзел у якіх узялі Валянціна Якімовіч, Мікола Цімашэнка, Гражына Залеўская, Таццяна Кулаковіч, Галіна Пазьняк.

Прысутныя скарысталі з нагоды набыць кнігі Зянона Пазьняка, пагутарыць, атрымаць аўтограф.

Віталь ЗАЙКА

Канцэрт Л. Вольскага

Заканчэньне з бачыны 1

ных куткоў усходняга ўзьбярэжжа Злучаных Штатаў дый ня толькі. Апроч моладзі, немалую частку публікі складалі старэйшыя прадстаўнікі дыяспары.

На разагрэве цягам дзвюх гадзінаў гралі панкавы гурт “Glen Landing” зь беларускай Ганнай Аляксандравай на

клявішах (Нью-Джэрзі) і псыхадэлічны гурт “Каханьне” (другая назва “The Holy Fingers”) на чале зь Сыцяпанам Чаркашынём (Нью-Ёрк). Таксама выступіў вядомы беларускі паэт і бард Сяргук Сокалаў-Воюш.

Нарэшце на сцэну выйшаў Лявон Вольскі. Каралю беларускага рок-н-ролу публіка вітала аваячымі і клічам “Жыве Беларусь!”. Зь першых акордаў музыка распаліў аўдыторыю, чаму яшчэ паспры-

яла піва - неад’емны атрыбут рокавае вечарыны. У першай - акустычнай - частцы канцэрту, якую Лявон граў супольна з Паўлюком, прагучалі “Сонца нам дапаможа” (якая сталася адным з саундтрэкаў да стужкі польскага рэжысэра Міраслава Дэмбінскага “Ўрок беларускае мовы”), “Павешаным у 1863” на словы Караткевіча, “Я нарадзіўся тут”, “Таварыш Маўзэр” ды інш.

Другая частка вечарыны - электрычная - была сапраўдным сюрпрызам. Нягледзячы на тое, што Лявон прыехаў без “N.R.M.”, на сцэне ён быў не адзін, бо здолеў сабраць прафэсійную каманду ў Нью-Ёрку ў складзе беларуска-амэрыканскіх музыкаў з Наваполацку. Гралі мэгагіты «Паветраны шар», «Каханьне», «Абсэнт», «Лёгкія-лёгкія», «Госьці», «Тры чарапахі». Публіка трыюмфавала ў экстазе. Наагул у клубе панавала сяброўская атмасфэра, у залі луналі бел-чырвона-белыя сьцягі, некаторыя юнакі былі апранутыя ў нацыянальныя кашулі.

Падчас выступленьня музыка шмат жартваў, але тым ня менш ў ягоным позірку адчуваўся сум творчага чалавека, які жыве й творыць ў нявольнай краіне. Нагадаем, што імя Вольскага (гэтаксама Зьмітра Вайцюшкевіча, Касі Камоцкай, гуртоў «Палац», «Нэйра-Дзюбель», «Уліс» ды інш.) трапіла ў чорны спіс забароненых на радыё і тэлебачаньні, беларускія ўлады ўсяляк замінаюць ягоным канцэртным выступленьням.

Але, як ні дзіўна, менавіта такія ўмовы

ёсьць урадлівай глебай для творчасці, таму што ёсьць супраць чаго змагацца, а рок-н-рол, як вядома, заўжды знаходзіўся ў апазыцыі да ўладаў. І напэўна памыліўся той, хто сказаў, што “музы маўчаць, калі гавораць гарматы”, бо мастацтва, бяз сумневу, ёсьць адным з узроўняў неўміручае барацьбы ды змаганьня, сьмелы, інтэлектуальны выклік рэжыму, які перашкаджае вольна дыхаць і будаваць будучыню.

Разынкай вечарыны стаўся аўкцыён, на якім спчн. Гражына Залеўская (ЗБМА) прапанавала набыць фірмовую тэніску, размаляваную Лявонам і фатаздымкі, як гэта ўсё робіцца, пляшку “Крамбамбулі” - старажытнага беларускага шляхецкага напою, і малюнак Вольскага (блакітнае неба, дарожныя знакі і літар, на версе якога крохкая чарадзейная істота зь белымі крыламі). Рэчы распраліся за 110, 350 і 120 даляраў адпаведна.

Таксама ля ўваходу можна было набыць СД беларускае рок-музыкі, якія Лявон прывез зь Беларусі.

Пасьля канцэрту жадаючыя мелі магчымасьць сфатаграфавацца зь земляком і ўзяць аўтографы.

З упэўненасьцю можна сьцьвярджаць, што вечарына прайшла ў лепшых традыцыях беларускага рок-н-ролу, за што шчырыя падзякі Лявону Вольскаму і ягоным сябрам-музыкам, а таксама арганізатарам - ЗБМА і БАЗА.

Чакаем новых сустрэчаў.

VOLHA SHYMKO

Увага! Наступны сход

нью ёрскага аддзелу БАЗА адбудзецца ў суботу, **12 травеня 2007 году** ў грамадзкай залі пры Саборы Сьв. К. Тураўскага па адрасу: **401 Atlantic Avenue ў Брукліне**. На сходзе будуць абраныя дэлегаты на Кангрэс БАЗА, які адбудзецца 26 травеня сёлета.

У выбарах маюць права браць удзел усе сябры БАЗА, якія ўступілі ў арганізацыю да студзеня 2007 году і якія аплацілі ўсе сяброўскія складкі па 2006 год уключна.

Сябры БАЗА, якія ня змогуць прысутнічаць на сходзе мусяць перадаць свае ўпаўнаважаньні іншым сябрам, якія будуць на сходзе. Максимальная колькасьць - тры ўпаўнаважаньні - на адную прысутную галасуючую асобу.

Колькасьць абіраемых дэлегатаў - адзін ад кожных пяці правамоцных сяброў БАЗА.

Пачатак сходу апаўдні. Заклікаем усіх сяброў, якія маюць права галасу далучыцца да галасаваньня.

Даезд цягнікамі падземкі **A, C** да станцыі **Hoyt-Shermerhorn St.** або цягніком **F** да станцыі **Bergen St.**

Уплаты ў Нью Ёрскі аддзел БАЗА дасылайце на адрас:

*Belarusan American Association
P. O. Box 230249,
Brooklyn, NY 11223*

Чэкі выпісвайце на *Belarusan American Association.*

Наведайце інтэрнэт-старонку Згуртаваньня Беларускай Моладзі ў Амэрыцы **www.zbma.net** Апэратыўная інфармацыя аб падзеях у беларускай дыяспары.

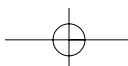
Парафіяльная рада і сястрыцтва Катэдральнага сабору Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне заклікаюць Вас на **Божую службу ў дзень чэсьця Сьв. Кірылы Тураўскага** ў нядзелю **13 траўня 2007** году ды запрашаюць на

Застольле

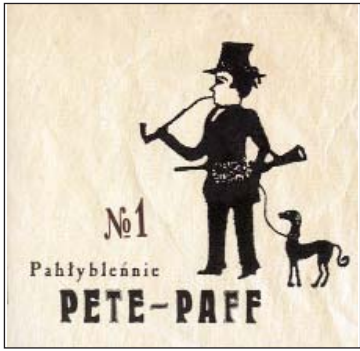
з нагоды парафіяльнага сьвята і Дня Маці.

Удзел у застольлі \$20.

Прыходзьце, калі ласка, самыя ды клічце іншых.

Наша фанатэка

Гітарыст Піт Паўлаў вядомы аматарам беларускай рок-музыкі, у першую чаргу, як удзельнік самага папулярнага беларускага рок-гурту "N.R.M." Але Піт, як творчая асоба, заўсёды імкнўся да рознабаковасці ў творчасці. Нягледзячы на тое, што музыка аддана свайму асноўнаму гурту, ён ніколі не адмаўляўся ад супрацоўніцтва ў іншых праектах. Успомнім ягоны дзейны ўдзел у трыб'юце гурту "Dereche Mode" «Personal Dereche», ці дэбют у складзе дуэта разам з Ярашам Малішэўскім на мэмарыяльным дыску Ларысе Геніюш "Жыць для Беларусі"... Гэтае заўсёднае імкненьне да самарэалізацыі потым перарасло ў жаданьне працы ва ўласных музычных праектах, якія-б узбагацілі музычную і стылістычную палітру беларускага рок-руху. Так на нацыянальнай сцэне зьявіліся такія неардынарныя каманды, як гурт "Garadzkiya" і фолк-капэла "Pete Paff". Іх ініцыятарам і "хросным бацькам" стаў Піт Паўлаў.

Як папулярная фігура нацыянальнага рок-руху, Піт Паўлаў разумее, што вядомасці ягоных праектаў будзе спрыяць, у першую чаргу, выданьне кружэла. Мо таму ў 2003 г. першым выйшаў дыск гурту "Garadzkiya", бо гэты калектыў тады атрымаў дошыць неаблагодную раскрутку. Як з боку беларускага тэлебачаньня (удзел у тэле-гіт-парадзе "На срыжаваньнях Эўропы", ратацыя на многіх тэлеканалах відэакліпа "Як манэкен"), так і дзякуючы дастаткова паспяховым выступам у сталічных клубах і на канцэртных пляцоўках. Дыск замацаваў гэты посьпех і цяпер гурт "Garadzkiya" – найбольш вядомы праект Піта Паўлава.

Але ў музыцы заўсёды была зацікаўленасць да беларускага фальклёру, якая спачатку рэалізавалася ўдзелам Піта ў працы гурту «KRIWI». Вопыт супрацоўніцтва зь Веранікай Кругловай і іншымі пост-фолк-выканаўцамі прывёў рок-музыканта да цікавых высноваў, якія на доўгія гады вызначылі музычныя

прыхільнасьці Піта Паўлава. Вось што вядомы выканаўца казаў у інтэрвію часопісу "Глядзі і слухай" (лістапад, 2003): "Я лічу, што выкананьне фальклёру падсвядома падсілкоўвае беларускасьць нашых музыкаў, усёй нашай музычнай культуры. Мова і моўныя асаблівасці даюць магчымасьць прытрымлівацца вызначанай музычнай самасвядомасці. Бо так лёгка скаціцца да той музыкі, якую слухаеш, якая табе падабаецца. А падабаюцца, у асноўным, англійскія і амэрыканскія гурты. Але з дапамогай апрацовак фальклёру я ўтрымліваю сябе ў рамках нацыянальнага музычнага генатыпу. Вось таму, для мяне беларускі фальклёр – кропка адліку."

Калі я пачынаю працаваць зь незнаёмымі мне музыкамі, то спрабую зрабіць зь імі некалькі апрацовак беларускага фальклёру, каб было прасцей уцягнуцца ў агульны творчы працэс, каб зразумець, як мы ўплываем адзін на аднаго. Але гэта ня нейкая ідэя фікс – беларусізаваць супраць волі. Сярод маіх сяброў большасць людзей размаўляюць і думаюць па-беларуску, большасць падзеяў так ці інакш зьвязана зь беларускай культурай і мовай..."

Вось чаму наступным і абсалютна спрагнаваным крокам стала стварэньне Пітам Паўлавым фолк-праекту, які атрымаў назву капэла "Pete Paff". Гэтай, на першы погляд, нефальклёрнай назвай музыкі хацелі падкрэсьліць танцавальна-вясельны дух новага калектыву, незвычайнасьць іхняга працытаньня беларускага фальклёру. І вось з новымі апрацоўкамі народных песень, аўтарскімі кампазыцыямі па ягоных матывах можа пазнаёміцца з дэбютнага дыска гурту "Pete Paff" "Паглыбленне". Дарэчы, назва альбому была прапанаваная кіраўніку гурта вядомым беларускім журналістам і музычным аналітыкам Вітаўтам Мартыненкам, які заўважыў, што аднайменная кампазыцыя з гэтага альбому найярчэй выяўляе пасланьне музыкаў сваім слухачам. Так, "Паглыбленне" – найлепшае адзначэньне для новай студыйнай работы Піта Паўлава і ягонага гурту "Pete Paff".

У той-жа час, музыка адзначае, што паглыбленьне ягонай музыкі мае свае асаблівасці. Гэта тычыцца, ў першую чаргу, фальклёрных пластоў, у бок якіх ўдзельнікі "Pete Paff" ськіроўваюць свой погляд, чэрапаюць творчае натхненьне. А гэта – музыка маленькіх гарадоў і мястэчак,

"Pete Paff": "Паглыбленьне", як шлях за новы далягляд

дзе ў мінулым жыла шляхта, інтэлігенцыя, дробныя гандляры і рамеснікі і шмат іншага цікавага ў сацыяльным пляне люду. Іх музычным прыхільнасьцям у мінулыя гады адпавядалі мястэчковыя капэлы. У іх складзе былі медныя духавыя інструмэнты, якія ў капэле спалучаліся з інструмэнтамі фальклёрнымі. Гэтую беларускую выканаўчую традыцыю ў адроджаным выглядзе і прапануюць музыкі "Pete Paff".

Кампазыцыя Піта Паўлава "Паглыбленьне" у гэтым сэнсе зьяўляецца пастаноўчай. Аўтар з дапамогаю інструмэнтаў, што дамінавалі ў мястэчках, намагаецца выявіць сваё месца на беларускай пост-фолькавай сцэне, паказаць сучаснасьць і своечасовасьць ягоных музычных і стылістычных напрацовак. Кампазыцыя слухаецца як нешта, сапраўднае, новае, прынамсі, у акустычным пляне. Спачатку за-

ніку "Песьняроў" Піт Паўлаў выказаў сваю павагу ня толькі ў падзяках, але і тым, што мулявінская аранжыроўка песні захаваная амаль без зьмен. Але выкарыстана яна для іншага інструмэнтальнага складу, што надае арыгінальнасьці гэтай версіі.

Калі гаварыць пра лідэра гурту "Pete Paff" Піта Паўлава, дык нельга не заўважыць тое, што яму ўдаецца творча згуртоўваць калектыў, як на запісу, так і на канцэртнай пляцоўцы. Гучаньне альбому "Паглыбленьне" сведчыць пра тое, што музыкі адчуваюць пульс той музыкі, якую яны выконваюць. Гэтая якасьць музыкаў добра адчуваецца і падчас канцэртных выступленьняў. Напрыклад, на мінулагоднім фэсьце "Вольнае паветра" (нагадаю, Піт Паўлаў – адзін з "рухавікоў" гэтага адзінага ў Беларусі орен айг пост-фолькавага фэсту). Музыка "Pete Paff" з

таксама запрасіў некалькі сваіх сяброў-музыкаў. Сярод іх А. Кірسانаву з дуэту "Аляксандра і Канстанцін", М. Талібані (зь якім П. Паўлаў знаёмы яшчэ па KRIWI), скрыпача А. Пузыню.

Кантар Ігар Клімаў сачыў за правільнасьцю вакальных партыяў. Мо таму "сьпеўным цэнтрам" дыску стаў сам Піт Паўлаў, якому ўдалося адыйсьці ад рок-стандартаў у вакале і наблізіцца да аўтэнтчнага выкананьня. Але, безумоўна, у рамках патрабаваньняў да рэпэртуару сваёй капэлы.

Што-ж тычыцца афармленьня самога дыску, то яго можна назваць шляхетным: на вокладцы – стылізаваны пад архаіку малюнак чэшскага мастака І. Прэўчыла. А вось асноўную ідэю каларовай кніжкі прапанавала жонка Піта – вядомая беларуская мастачка З. Луцэвіч. На яе старонках зьмешчаныя тэксты песень, але выдрукаваныя яны шрыфтам той эпохі, зь якой зьвязана тая ці іншая песня. Тут і старажытны почырк, якім пісар вёў справы канцылярыі ВКЛ, шрыфты першых беларускіх кніг і выданьняў "Дудка беларуская", "Наша Доля" і "Наша Ніва" лацінкай і кірыліцай, стылізацыя пад шрыфт "Аль-Кітаба"... Гэтую арыгінальную ідэю афармленьня рэалізаваў дызайнер А. Басалыга.

І яшчэ адна тутэйшая акалічнасьць, якая супадае з сусьветнай тэндэнцыяй – запіс альбому "Паглыбленьне" зроблены, як пазначана на вокладцы, у прыватнай студыі Піта Паўлава, на кухні. А зьявдзеньне і мастэрынг запісу зроблены ўжо вядомым беларускім гукарэжысёрам Геннадзем Сыраквахам. Мо таму так "па-жывому" гучаць усе мэлёды і тэмы ў выкананьні капэлы Піта Паўлава...

Хоць дыск пазначаны 2006 годам, музыкі не сьядзіць склаўшы рукі: трохі больш за месяц таму з посьпехам прайшла прэзентацыя дыска "Паглыбленьне" ў менскім Палацы Рэспублікі, Піт разам з кіраўніцтвам піўнога бровара "Сябар" (піва "Баброў") рыхтуе правядзеньне ў Крупках фэсту "Вольнае паветра-2", разважае над тым, якім быць наступнаму дыску гурту "Pete Paff". І тут слухачоў чакае неспадзяванка: музыкі плянуюць выдаць дыск з фальклёрызаванымі кавэрамі на песні мэгарок-зорак «Metallica», «Red Hot Chilly Pepper», «Песьняроў»...

Анатоль МЯЛЬГУЙ,
музычны аналітык
Фота аўтара

лішняя экспрэсія гуку трохі "рэжа" вуха, але потым становіцца ўсё больш адчувальнай гармонія струнных і духавых, драўляных і медных, сучасных і старажытных інструмэнтаў, якія спалучаюць ў сваіх кампазыцыях удзельнікі капэлы "Pete Paff".

Іншыя-ж кампазыцыі гурту раскрываюць вясельна-танцавальную стыхію і накіраванасьць "Pete Paff". Маю на ўвазе такія песні, як "На Івана Купала", "Дрэме Дрома", "Маршалак", "Цок-цок-цок" (з народнай мэлёдыяй, але аўтарскім тэкстам), "Там каля млына", "Зялёны сад вішнёвы", а таксама, неўміручы народны шэдэўр "Касіў Ясь канюшыну" ў апрацоўцы ўладзімера Мулявіна. Дарэчы, ствараль-

натхненьнем выконвалі песні з "Паглыбленьня", і іх музыка прымалася людзьмі як нейкае адкрыцьцё – бурнымі воплескамі і воклічамі "Брава!". І хоць на дыску не адчуваецца атмасфэра таго "Вольнага паветра", але ногі самі просяцца ў скокі!

Гэта заслуга ня толькі лідэра, але і ўсіх музыкаў гурту. Будзе несправядлівым не адзначыць высокае выканаўчае майстэрства ўдзельнікаў "Pete Paff": А. Сапоненкі (бубны, перкусыйныя інструмэнты), С. Шэпелева (туба), Н. Няшон (цымбалы), Я. Малішэўскага (лэра, дуда, жалейкі, акарыны і інш.). Дарэчы, Яраш на гэтым дыску прадставіў аўтарскую кампазыцыю для дуды "Піпепа" На запіс дыска Піт

Лісты ў рэдакцыю

Заканчэньне з бачыны 5

Мой ліст датачыць зацемкі "Развагі", зьмешчанай ў лютаўскім нумары "Беларуса" за 2007 год. Ці не ў першыню закранаецца ў "Беларусе" маральнасьць паводзінаў у грамадзкай дзейнасьці ды палітыцы.

Аўтар зацемкі Мікола Цімашэнка бачыць неабходнасьць трымацца маральных прынцыпаў, калі хочам, каб грамадзка-палітычная праца была паспяховай. Усе дзеячы й лідэры, якія хочуць паслу-

жыць беларускай справе, мусяць быць шчырымі, сумленнымі і мусяць упэўнівацца, ці ня робяць часам якіх памылак.

У канцы зацемкі Цімашэнка радзіць, для вырашэньня той ці іншай праблемы даваць вычарпальны ход дыскусіі і паразуменьням – дыскутаваць так доўга, пакуль усе будуць згодныя на заплянаваную мэту. А калі інакш, дык нічога не атрымаецца. Спрэчкам і сваркам не павінна быць месца. Справу трэба вырашаць салідарна і разам.

А што на гэтую тэму думаюць іншыя?

А.

У 1954 годзе з СССР у Заходнюю Нямеччыну, каб арганізаваць забойства Георгія Акаловіча, старшыні расейскай антысавецкай арганізацыі пад назовам "Народно-Трудовой Союз", быў засланы савецкі агент Мікалай Хахлоў (Хохлов). Забойства гэтае мелі здзейсьніць два немцы, але Хахлоў спаткаўся з Акаловічам і распавёў яму пра сваё заданьне "зьліквідаваць" яго. Ён сказаў: "Я не магу дазволіць, каб здарылася такое забойства." Забойства тое так і не адбылося, а сам Хахлоў застаўся на Захадзе.

Для нас беларусаў, асоба М. Хахлова зьяўляецца цікавай па зусім іншай прычыне. У 1959 годзе выйшла ягоная кніга "In the Name of Conscience" ("У імя сумленьня"), у якой ён піша, што ў 1943 годзе ў нямецкай уніформе быў скінуты на парашуце ў Беларусь і браў важны ўдзел у арганізацыі забойства гаўляйтэра Беларусі Вільгельма Кубэ.

Аб тым, што М. Хахлоў браў удзел у забойстве Кубэ, мне здаецца, мала хто ведае. А для гісторыкаў, у тым ліку беларускіх, гэта важна!

М. ШВЭДЗЮК

Новая кніга

У пачатку красавіка ў сэрцы “Бібліятэка Згуртавання Беларусаў Сьвету “Бацькаўшчына” выйшла кніга Аляксандра Адзінца “Паваянная эміграцыя: скрыжаваньні лёсаў. Зборнік успамінаў”.

У кнізе, якая налічвае 700 старонак, сабраныя 73 успаміны дзеячоў беларускай дыяспары з усяго сьвету — тых, хто пасля 1944 году апынуўся на захад ад свае радзімы.

Ідэя кнігі, паводле словаў аўтара, узнікла досыць нечакана. «Каталізатарам стаў мой старэйшы сябра Барыс Кіт — першы прадстаўнік ваенна-палітычнай хвалі беларускай эміграцыі, зь якім мне ўдалося навізаць цесны кантакт. — Але тады я і ў марах не плянаваў выданьня такой кнігі, прысьвечанай эміграцыі. Мэтаю было напісаньне газэтнага артыкулу. Аднак пасля той размовы я быў настолькі захоплены, узрушаны й усхваляваны сураз-

моўцам, што зразумеў: гэта толькі пачатак!».

Аўтар тэлефанаваў у Англію й Канаду, Аўстралію й Аргентыну, Чэхію й Польшчу, па некалькі гадзін размаўляючы з адным суразмоўцам. У выніку за паўтары гоады былі сабраныя сем дзясяткаў тэкстаў:

ЗША — Ф. Бартуль, М. Беямук, Л. Брылеўская, К. Вайцяхоўскі, К. Верабей, Р. Гарошка, Б. Данілюк, С. Жамойда, А. Занковіч, І. Ільчук, М. Кавыль, Л. Касоўская, У. Кушаль, М. Лагушкін, Г. Мерляк, У. Набагез, Я. Раковіч, сям’я Рамукоў, Э. Рыжы, М. Рэпкаў-Смаршчок, Я. Сажыч, М. Сенька, Т. Стагановіч, Л. і С. Страпко, М. Страпко, В. Цярпіцкі, С. Шабовіч, А. Шукелойць, В. Шчэцька;

Аўстралія — М. Антух, А. Бакуновіч, Я. Барысевіч, А. Груша, У. Калесніковіч, А. Кулакоўскі, М. Лужынскі, М. Мароз, Э. Парэцкая, Ж. Юрша, Э. Яцкевіч;

Канада — У. Бельмач, В. Бурдзь, М. Буцька, М. Ганько, Б. Кірка, А. Мяцеліца, М. Пашкевіч, Э. Пітушка, Б. Рагуля, А. Хрэноўскі, І. Хрэноўскі;

Вялікабрытанія — М. Бяроўскі, С. Будкевіч, Ю. Весялкоўскі, Л. Міхалюк, А. Ражанец, М. Швэдзюк;

Нямеччына — Н. Касмовіч,

Б. Кіт, П. Смаршчок, А. Чайкоўскі;

Бэльгія — А. Арэшка, Я. Жучка, З. Жалязоўская;

Польшча — М. Канапацкі, А. Маўчун, Ю. Турунак;

Аргентына — В. Губэрт-Другавец;

Францыя (Л. Шыманец);

Чэхія (Ю. Станкевіч);

Швэцыя (Я. Лукашык-Ставожынска).

Сярод герояў кнігі Надзея Касмовіч, Барыс Кіт, Міхась Лужынскі, Ганна Мярляк (жонка Кастуся Мерляка), Барыс Рагуля, Вітаўт і Вера Рамукі; сьвятар Беларускай Народнай Праваслаўнай Царквы, чальцы якой бралі ўдзел у леташнім паходзе на Акрэсьціна, Эмігідзіюш Рыжы; Старшыня Рады БНР (1982—1997) Язэп Сажыч, Юры Турунак, Анатоль і Іван Хрэноўскія, Антон Шукелойць. Асобным блёкам зьмешчаныя «Успаміны Барыса Кіта пра вядомых людзей», дададзены біяграфічны паказьнік іншых дзеячоў эміграцыі, якія згадваюцца ў тэкстах.

Аўтар імкнуўся запісаць ня толькі вядомых дзеячоў, але і малавядомых людзей: шараговых жаўнераў дыяспары. Тых, хто непасрэдна ствараў беларускую Амэрыку, Аўстралію, Канаду, Вялікабрытанію, Бэльгію. Іх імёны добра вядомыя на эміграцыі, але мала ў Беларусі.

У томе зьмешчана больш за 200 фатаздымкаў, большасьць зь якіх друкуецца ўпершыню. Кніга выдана ў цвёрдай вокладцы, выдатна выглядае.

Па пытаньнях набыцьця кнігі зьвяртацца:

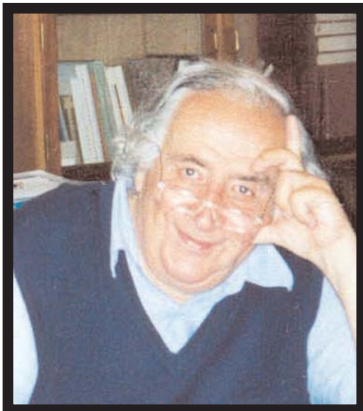
ЗБС «Бацькаўшчына» вул. Рэвалюцыйная, 15 г. Менск, 220030, BELARUS або zbsb@lingvo.minsk.by ці zbsb@tut.by тэл. (+375-29)-572-82-92.

“Кнігі-поштай”: www.knihi.net ці непасрэдна да аўтара кнігі adzinet@telegraf.by

Кошт аднаго асобніка — \$20 плюс паштовая перасылка.

Тым асобам, хто дасылаў ахвяраваньні на кнігу, яна будзе даслана бясплатна.

Гай дэ ПІКАРДА (20.VII.1925 - 21.IV.2007)

21 красавіка на 76-м годзе жыцьця ў Лёндане памёр вядомы беларусіст Гай дэ Пікарда.

Ён любіў згадаць, што ягоны дзед быў з напалеонаўскім войскам на беларускіх землях, адкуль вярнуўся з адмарожаным вухам. І гэта быў не адзін беларускі сьлед у біяграфіі Гая дэ Пікарда. Ягоная цётка Рэната Палонская, хрышчаная габрэйка, паходзіла з Вільні.

Гай дэ Пікарда нарадзіўся 20 ліпеня 1931 году ў Лёндане ў сям’і брэтонца-француза і ангелькі ірляндзкага паходжаньня. Вучыўся ў Сарбоне ды Оксфардзе, атрымаў юрыдычную адукацыю. Дваццаць гадоў адпрацаваў адвакатам у французскай амбасадзе ў Лёндане. Аднак цікавіла яго зусім іншае.

У дзяцінстве цётка прывяла Пікарду ў праваслаўны сабор у Парыжы, дзе хлопец упершыню пачуў царкоўныя сьпевы, якія зацікавілі яго на ўсё жыцьцё. У Лёндане ён стаў сьпяваць у праваслаўным хоры, зьбіраў царкоўную музыку.

Пікарда некаторы час зьяўляўся сакратаром таварыства культурных сувязяў з СССР. “Я быў тады крыху камуністам”, — прызнаваўся ён.

Аднойчы Гай дэ Пікарда вырашыў арганізаваць канцэрт, для якога атрымаў песні ад украін-

цаў і расейцаў. Але лёнданскія ўкраінцы прапанавалі таксама ўключыць у праграму і беларускую музыку — і скіравалі яго ў раён Фінчлей (паўночны Лёндан) да біскупа Часлава Сіповіча, шэфа Беларускай каталіцкай місіі ў Вялікабрытаніі. Так Пікарда пазнаёміўся зь беларускай музыкай і беларусамі, прыбіўшыся да іх на ўсё жыцьцё.

У канцы 1950-х Г. Пікарда паехаў з экспэдыцыяй на Падляшша. У Кляшчэлях, Сямьтычах, Супрасьлі ды іншых мястэчках ён зьбіраў старажытныя беларускія царкоўныя сьпевы. Пасьля скіраваўся ў Кіеў, дзе адшукаў і ад рукі дзесяць дзён рабіў копіі з рукапісных музычных зборнікаў XVI ст. — Супрасьляскага і Жыровіцкага ірмалагіёнаў. Пасьля пераказаў свае запісы ў ЗША Міколу Шчаглову-Куліковічу для гарманізацыі. Вынікі дасьледніцкай працы Гай дэ Пікарда публікаваў па-ангельску і па-беларуску, у тым ліку і ў выглядзе “Беларускага царкоўнага сьпеўніка Сьв. Літургіі” (1979—1991, кн. 1—2), “Беларускага духоўнага сьпеўніка” (1989), навукова-папулярнага выданьня “Царкоўная музыка на Беларусі 989 — 1995” (1995).

Гай дэ Пікарда быў сябрам і доўгагадовым сакратаром Англа-беларускага таварыства. Мэту сваёй дзейнасьці ён акрэсьліваў так: “Мы павінны адукоўваць ангельцаў. Распавядаць ім пра Беларусь”. Для гэтага ў якасьці ўдзельніка таварыства ён цягам амаль 30 гадоў дапамагаў у арганізацыі беларусаведных лекцыяў, выданьні англамоўнага часопісу “The Journal of Byelorussian Studies”, стварэньні Беларускага музэю ў Лёндане. Менавіта ён склаў даведнік пра Бібліятэку імя Скарыны ў Лёндане (1971).

Акрамя гісторыі музыкі Пікарду цікавілі жыцьцё і дзейнасьць Ф. Скарыны і гісторыя бела-

рускіх перакладаў Бібліі, духоўная культура і права ў Вялікім Княстве Літоўскім і іншых тэмы. У вывучэньні беларускіх сьлядоў на ангельскай зямлі ён зрабіў, напэўна, найболей.

Гай дэ Пікарда адкрыў для беларусаў гісторыю друкара Яна Ліцьвіна, дасьледаваў ангельскі пэрыяд жыцьця Аляксандра Рыпінскага, адшукаў дом, дзе месцілася ягоная друкарня, лёнданскія беларускія выданьні ды зробленыя дзеячам фатаздымкі ў брытанскіх музэях. Ён знайшоў брытанскі сьлед сястры Вацлава Іваноўскага Галены і аднавіў гісторыю зацікаўленага ў беларушчыне кола арыстакратаў з Кембрыджскага ўнівэрсытэту пачатку XX ст. А яшчэ Гай дэ Пікарда дасьледаваў ангельскія сувязі слаўтаў мэцэнаткі Магдалены Радзівіл ды наогул роду Радзівілаў.

Гай дэ Пікарда быў сапраўдны апантаньнік дасьледнік. Ён сам вызначаў праблемы для дасьледаваньняў і імкнуўся вырашаць іх. І абавязкова публікаваў вынікі, паўсюль, дзе мог — па-ангельску й беларуску. Ад 1997 году ён цягам колькіх гадоў у адзіночку рабіў англамоўны часопіс “Byelorussian Chronicle”: пісаў і зьбіраў для яго матар’ялы, здымкі, афармляў і памнажаў асобнікі.

Калі сабраць разам усё, напісанае Гаём дэ Пікарда па гісторыі беларуска-ангельскіх сувязяў, то атрымаецца ладны том, зьместу і якасьці якога можа пазайздросьціць прафэсійны гісторык. Магчыма, ён не заўсёды разумеў беларусаў, у тым ліку й тых з паваяннай эміграцыі, якіх лёс прывёў на Брытанскія выспы. Гай дэ Пікарда заўсёды дыстанцыяваўся ад палітыкі, падкрэсьліваючы, што Беларусь яго цікавіць цалкам, без залежнасьці ад тае ўлады, якая сядзіць у Менску.

Гэты сьціплы, ветлівы й прыемны ў размове чалавек цягам доўгіх гадоў проста ціха працаваў як дасьледнік на ніве беларушчыны.

Наталья ГАРДЗІЕНКА

Хведар КАЖАНЕВІЧ (14.II.1925 - 27.II.2007)

Хведар Кажаневіч нарадзіўся ў шляхецкай сям’і ў вёсцы Любельполь (цяпер Любель) Пінскага павету. У 1940 годзе разам зь сям’ёю быў вывезены бальшавікамі ў Сібір. У 1942 годзе ўступіў у Польскае войска, якое выехала ў Іран і ў канцы ў Італію. У войску скончыў афіцэрскую школу, браў удзел у баявых акцыях, у тым ліку і пад Монтэ-Касіна.

Па вайне, у 1946 годзе, прыехаў у Англію, дзе пасля мабілізацыі з войска пасяліўся ў горадзе Брандфорд і працаваў на тэкстыльнай фабрыцы. Пасьля пераехаў у горад Манчэстэр, дзе і пражыў сваё жыцьцё, працуючы інспэктарам транспарту.

Па прыезьдзе ў Англію адразу ўступіў у Згуртаваньне Беларусаў у Вялікай Брытаніі і браў чынны ўдзел у грамадзкім і рэлігійным жыцьці, займаў пасаду старшыні Манчэстэрскага аддзелу ЗБББ, а потым і беларускага клюбу. Моцна падтрымліваў БАПЦ, быў актыўным у парафіяльнай управе, сьпяваў у хоры. Належаў да арганізацыі беларускіх камбатантаў, праз доўгія гады належаў да Рады БНР.

У асобе св. пам. Х. Кажаневіча ЗБББ страціла шчырага беларуса, патрыёта, працаўніка на грамадзкай ніве.

Нябожчык пакінуў у смутку жонку Кляру, сына Віктара, дачок Нірвану, Надзю, зяця Андзі і чатырох унукаў.

Пахавальны абрад выканаў а. Ян Абабурка. На могілках адсыпавалі жалобны марш “Сьпі пад курганам герояў”.

Выказваем шчырыя спачуваньні сям’і.

Няхай яму будзе лёгкі супачынак у Царстве Нябесным.

Галоўная Управа і сябры ЗБББ

31 сакавіка 2007 году позна ўвечары ў Вільні на 95-м годзе жыцьця памёр старэйшы сябра Саюзу Письменьнікаў Беларусі, апошні прадстаўнік міжваеннай беларускай інтэлігенцыі **Аляксей АНІШЧЫК (Андрэй ЧЭМЕР)**.

Паховіны Аляксея Анішчыка адбыліся ў аўторак, 3 красавіка 2007 году, на Праваслаўных Сьвята-Еўфрасіннеўскіх могілках Вільні.

Няхай будзе яму зямля пухам.

Запрашэньне ў роварную вандроўку

Заснавальнік старэйшага ў Эстоніі Беларуска-эстонскага культурнага таварыства "БЭЗ" Уладзімер Дзехцярук нарадзіўся на Кобрыншчыне, але жыве ў Эстоніі ўжо 25 гадоў. Увесь гэты час ён актыўна займаецца роварным турызмам. Па дарогах Эстоніі, Латвіі, Летувы, Беларусі, Расеі ён праехаў больш за 100 000 кілямэтраў. Шэсьць разоў ён на сваім ровары езьдзіў з Эстоніі ў Беларусь.

Пасля вяртаньня з свайго апошняга падарожжа летам мінулага году ў яго ўзьнікла ідэя правесці роварны прабег з эстонскага Таліну ў беларускі Менск праз Латвію, Летува, расейскі Калінінград і Польшчу. Па ягонаму задуме, да суполкі аматараў-беларусаў роварнага турызму з Эстоніі маглі-б далучыцца па некалькі прадстаўнікоў беларусаў з краінаў, па якіх прайдзе прабег, ды з самой Беларусі.

Робячы такую прапанову, сп. Дзехцярук найперш зьвяртаецца да беларусаў краінаў Балтыі й Польшчы, але гэта не выключае ўдзелу сусродзічаў з іншых краінаў. Добра прадумаўшы дэталі падарожжа, наладзіўшы шэраг сустрэчаў па дарозе, можна зрабіць яго вельмі патрэбным і пасьпяховым.

Разумеючы, што падрыхтоўка патрабуе шмат часу і высілкаў, вандроўка запланаваная на лета 2008 году. Маршрут працягласцю добрых 2000 кілямэтраў трэба будзе пераадолець максымум за тры тыдні (для тых, хто будзе стартваць у Эстоніі), праяжджаючы ў дзень па 120-150 км. Да прабегу можна далучыцца і на пазьнейшых стадыях. Што тычыцца ўзросту ўдзельнікаў, дык ён не абмежаваны, яго арганізатару, напрыклад, у 2008 годзе споўніцца толькі 55 гадоў.

Усе зацікаўленыя могуць скантактавацца з сп. Дзехцяруком па адрасу:

Vladzimer Dzehzjaruk
Puru tee 22-21
41534 Iohvi
ESTONIA

Працоўны тэлефон у Кохтла-Ярва: 6-40-90, мабільны: 566-65-898.

Газэта "БЕЛАРУС" бясплатна надрукуе кароткія прыватныя аб'явы некамерцыйнага характару, віншаваньні, запрашэньні, спачуваньні ды інш. Наконт разьмяшчэньня рэкламы кантактуйце рэдакцыю.

Невукі ўмешваюцца ў асьвету

Надаўна атрымаў 3-ці нумар інфармацыйнага бюлетэня "Беларусы ў сьвеце", які дасылае зь Менску ЗГС "Бацькаўшчына". Як заўсёды ён падае шмат зьмястоўнага і цікавага з жыцьця беларускай дыяспары, а таксама піша пра антыбеларускія справы дыктатуры, якая ўсё мацней бярэ ў свае ланцугі ўсё беларускае і беларускамоўнае.

Гэтым разам невукі-шавіністы з ідэялягічнага ўпраўленьня адміністрацыі прэзыдэнта Беларусі скіравалі свае дзеяньні на сьвятая-сьвятых - беларускую літаратуру! Ім, бачыце, не падабаецца шэраг пэўна і пісьменьнікаў, якія ў сваіх творах праўдзіва пішуць пра жахлівы стан беларускага народу ў розныя часы акупацыі краіны расейцамі, палякамі ды іншай навалаччу.

Спачатку разагналі й выселілі з будынку Дома літаратара Саюз беларускіх пісьменьнікаў, стварылі так званы Саюз пісьменьнікаў Беларусі на чале з Чаргінцом, у які ўваходзяць амаль адныя расейскамоўныя літаратары. А цяпер "апрычнікі-

ідэолягі" "паклалі лапу" на школьныя праграмы па беларускай літаратуры.

Што-ж ім там не падабаецца? У першую чаргу творчасць пісьменьнікаў-патрыятаў і адраджэнцаў, якіх яны называюць нацыяналістамі й палітыкамі. Дайшло да абсурду! У год 125-годзьдзя з дня нараджэньня Янкі Купалы ідэолягі Лукашэнка прапануюць выключыць з праграмы беларускай літаратуры ягоную лепшую, на мой погляд, п'есу "Тутэйшыя"! Відаць, не падабаецца праўда пра каляніяльную палітыку акупантаў, зь якімі цяпер Лукашэнка вядзе хаўрус! Але-ж "Тутэйшыя" - твор, які павінен ведаць кожны беларус!!!

Каго-ж яшчэ патрабуюць выключыць з праграмы? Думаецца, што Максіма Танка, Аркадзя Куляшова ці Івана Шамякіна? Памыляецца! Услед за "Тутэйшымі" забараняюць вывучаць "Аблаву" Васіля Быкава, які пры жыцьці арганічна не ўспрымаў дыктатуру ў Беларусі, вымушаны быў жыць замяжой і толькі паміраць вярнуўся на Бацькаўшчыну.

Беларуская праваслаўная царква Сьв. Еўфрасіньні Полацкай у Саўт Рывэры, Нью Джэрзі, вельмі запрашае Вас, Вашу ю сям'ю і Вашых знаёмых на сьвяткаваньне беларускіх традыцыяў.

Сёлета 23-га чэрвеня 2007 году парафіяльны камітэт ладзіць 8-ы Беларускі Фэстываль – 2007

ад 11-й гадзіны раніцы да 8-й вечара ў царкоўным парку і залі.

Прыходзьце на смачныя стравы. Будуць гучаць беларускія фальклёрныя мэлэдыі і прадавацца сувэніры. Фэстываль адбудзецца ня гледзячы на надвор'е – "Ці сонца, ці дождж!". Па інфармацыю тэлефануйце ў Беларускі Грамадзкі Цэнтар: (732) 613-7171.

Пабачымся на фэстывалі!

ПАДПІСКА

на выданьні зь Беларусі на першую палову 2007 году
3 дасылкаю зь Беларусі ў замежжа:

	Назва, выдавец, мова	Пэрыядыч. друку	Кошт, \$
Газэты:	Наша Ніва, прыватная, беларуская	4 на месяц	85
	Наша Слова, ТБМ, беларуская	4 на месяц	40
Часопісы:	Arche, прыватны, беларуская	5 на 6 месяцаў	60
	Дзеяслоў, прыватны, беларуская	3 на 6 месяцаў	30

Жыхарам Беларусі (сваякам і знаёмым):

	Назва, выдавец, мова	Пэрыядыч. друку	Кошт, \$
Газэты:	Наша Ніва, прыватная, беларуская	4 на месяц	25
	Наша Слова, ТБМ, беларуская	4 на месяц	10
	Народная Воля, прыватная, бел., рас.	16 на месяц	35
Часопісы:	Arche, прыватны, беларуская	5 на 6 месяцаў	15
	Дзеяслоў, прыватны, беларуская	3 на 6 месяцаў	10

Вы можаце выпісаць і іншыя выданьні зь Беларусі. Па інфармацыю зьвяртайцеся на адрас: hazetabelarus@att.net

Заўвага: газэты дасылаюцца авіяпоштаю, часопісы звычайнаю.

Дасылайце свае замовы на падпіску і аплату да 15 чэрвеня 2007 году на адрас: **BIELARUS, P. O. Box 3225, Farmingdale, NY 11735.**

Чэкі, калі ласка, выпісвайце на імя **BIELARUS.**

Далей ідзе цэлы сьпіс, пісьменьнікаў, якія сваёй творчасцю заваявалі любоў, правагу і прызнаньне ва ўсім вольным сьвеце: Рыгор Барадулін, Генадзь Бураўкін, Ніл Гілевіч, Сяргей Законьнікаў, Вольга Іпатава, Уладзімер Арлоў, Міхась Скобла, Вітаўт Чаропка ды іншыя (лічы амаль увесь склад разагнаннага Саюзу беларускіх пісьменьнікаў).

Як кажуць, дажыліся! І самае бязглуздае тое, што праграмы для школаў будзе "візіраваць" той самы генэрал міліцыі Чаргінец. Можна падумаць, што ён ведае творчасць беларускамоўных пісьменьнікаў! Дыктатура пазбаўляе юнае пакаленьне беларусаў лепшых набыткаў беларускай літаратуры, як да гэтага пазбавіла сапраўднай гісторыі Беларусі. Што на чарзе? Ці не сама беларуская мова, якой не валодаюць ні сам дыктатар, ні ягоныя паплечнікі ды памагатыя? Дык што, будзем усё гэта моўчкі назіраць ці папросім дапамогі ў вольным сьвеце?

Рычард ЯГЕЛОНЧЫК, Украіна

НА ВЫДАВЕЦКІ ФОНД "БЕЛАРУСА" АХВЯРАВАЛІ:

М. Прускі	125	Д. Круглік	30
Ананімна	100	З. Левіт	30
К. Акула	50	Ю. Ляоненка	30
М. Баяроўскі	50	Ж. Наумчык	30
Л. Брылеўскі	50	Я. Нікалюк	30
К. Вайцяхоўскі	50	Н. Няпейн	30
Б. Данілюк	50	А. і І. Папоў	30
М. Дэмковіч	50	В. Пілюткевіч	30
В. Заморскі	50	Н. Самусевіч	30
М. Касьцюк	50	І. Сідорык	30
Л. Бакуновіч	40	Г. Харавец	30
С. Будкевіч	30	С. Чарэднякава	30
М. Дзвонік	30	В. Шымко	30
І. Кірдуна	30	С. Янкоўскі	30

Заміж кветак на магілу
Хведара **КАЖАНЕВІЧА:**
ЗБВБ100
М. Баяроўскі40
Л. Міхалюк20
Заміж кветак на магілу
Надзі **ВАЙЦЯХОЎСКОЙ:**
Л. Літаровіч100
У памяць Янкі **АЗАРКІ:**
М. Азарка100
Усім шчыры дзякуй!

Прыносім нашае прабачэньне сп. **Уладзіміру Ракуццю.** Улютым сёлета ён ахвяраваў на выдавецкі фонд "Беларуса" \$50, а не \$30, як было памылкова пададзена ў газэце.

БЕЛАРУС

Газэта Беларусаў у Вольным Сьвеце

Выдае штотымсячна:
Беларуска-Амерыканскае Задзіночаньне
Сусьветнае сеціва: baza-belarus.org

Падпіска \$30 на год.
Чэкі выпісвайце на **BIELARUS**

BIELARUS

Belarusian Newspaper in the Free World

Published monthly by
Belarusian American Ass'n, Inc.

Subscription \$30 yearly
Make checks payable to **BIELARUS**

Рэдагуе калегія.

Адказны рэдактар **Марат КЛАКОЦКІ**

Падпіска **Сяргей ТРЫГУБОВІЧ**

Артыкулы, падпісаньня прозьвішчам ці ініцыяламі, могуць зьмяшчаць пагляды, зь якімі Рэдакцыя не згаджаецца.
Перадрук дазваляецца толькі пры ўмове зазначэньня крыніцы.

© **BIELARUS, 2007**

Адрас для допісаў і кантактаў:

BIELARUS
P.O. Box 3225
Farmingdale, NY 11735

E-mail:
hazetabelarus@att.net

Сусьветнае сеціва:
www.bielarus.org

ISSN 1054-9455

Адказнасьць за зьмест рэкламы нясе рэкламадаўца.